

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 19/2000 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2000 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (RP 179/2000 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 40/2000 rd) om propositionen. Utlåtandet ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regionutvecklingsdirektör Mårten Johansson och regeringssekreterare Kari Parkkonen, inrikesministeriet
- specialrådgivare Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- äldre regeringssekreterare Tarja Malmivirta, undervisningsministeriet

- överinspektör Tuula Manelius, jord- och skogsbruksministeriet
- industrirådet Liisa Mieskylä, handels- och industriministeriet
- äldre regeringssekreterare Eeva-Liisa Koivuneva, arbetsministeriet
- direktör Pirkko Nieminen, Lapplands arbetskrafts- och näringscentral
- direktör Jarmo Pirhonen, Sydöstra Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- regionplaneringschef Kari Pakarinen, Finlands Kommunförbund
- sakkunnige Tuomo Molander, Lapplands förbund
- stadsjuristen Eila Ratasvuori, Helsingfors stad
- professor Olli Mäenpää.

Dessutom har Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Tjänstemannacentralorganisationen FTFC r.f., AKAVA r.f. och Servicearbetsgivarna r.f. lämnat skriftliga utlåtanden.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna. I lagen tas in bestämmelser om förvaltningen av programmen för gemenskapsinitiativ och innovativa åtgärder. Lagförslaget

beaktar de ändringar som Agenda 2000 medför i Europeiska unionens lagstiftning om programmen om gemenskapsinitiativen. Under den nya programperioden 2000—2006 genomförs fyra gemenskapsinitiativ. Lagen skall med vissa un-

dantag tillämpas på alla program för gemenskapsinitiativ.

Till lagen fogas bestämmelser om förvaltningen, den finansiella kontrollen och inspektionen av programmen för gemenskapsinitiativ. Vidare föreslås lagen få bestämmelser om förvaltningsmyndigheter och utbetalande myndigheter

för programmen och de innovativa åtgärderna samt om myndigheternas uppgifter. Beträffande två av programmen föreslås en bestämmelse om en förvaltningskommitté och dess uppgifter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart riksdagen har antagit den.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Det viktigaste syftet med propositionen är att komplettera lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999) med bestämmelser om förvaltningen, övervakningen och inspektioner av programmen för gemenskapsinitiativ.

Under den pågående programperioden omfattas programmen för gemenskapsinitiativen INTERREG, URBAN, LEADER och EQUAL av den gällande lagen. Enligt lagförslaget skall förbunden på landskapsnivå vara förvaltningsmyndigheter och utbetalande myndigheter för programmen för gemenskapsinitiativet INTERREG. För programmen inom gemenskapsinitiativet LEADER är jord- och skogsbruksministeriet förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet. När det gäller gemenskapsinitiativet EQUAL är arbetsministeriet och när det gäller gemenskapsinitiativet URBAN är ett kommunalt organ de behöriga myndigheterna.

Programmen för gemenskapsinitiativen skiljer sig från varandra när det gäller både innehåll och förvaltningsmodell. Programmen för INTERREG och URBAN har en decentraliserad förvaltningsmodell, vilket innebär att medlen för strukturfonderna inte intäktsförts i statsbudgeten utan går direkt till den utbetalande myndigheten.

Förvaltningsutskottet finner den föreslagna reformen behövlig och lämplig. De tidigare bestämmelserna om programmen för gemenskapsinitiativ har varit bristfälliga och oenhetliga samt sett ur grundlagsperspektiv till största delen placerade på fel författningsnivå. Utskottet

tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1 a §. Lagens tillämpning på program för gemenskapsinitiativ. I paragrafen föreskrivs hur lagen skall tillämpas på gemenskapsinitiativ. Gemenskapsinitiativen nämns inte vid namn utan det hänvisas bara till artikel 20.1 a—d (Rådets förordning (EG) nr 1260/1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna).

I syfte att förtydliga lagen föreslår utskottet att programmen för gemenskapsinitiativen definieras redan i 1 a § och närmare i 4 §.

4 §. Definitioner. Med hänvisning till motiveringen till 1 a § föreslår utskottet att definitionen på program för gemenskapsinitiativ stryks, eftersom den inte längre behövs.

2 kap. Förvaltningsmyndigheterna, deras uppgifter och behörighet

7 §. Förvaltningsmyndighetens uppgifter. I 2 mom. föreskrivs om förvaltningsmyndighetens uppgifter vid programmen för gemenskapsinitiativen INTERREG och URBAN genom en hänvisning till bl.a. 8 a §. I praktiken skall de anvisningar och den förordning som avses i 8 a § utfärdas antingen så att förvaltningsmyndigheten lägger fram ett förslag för inrikesministeriet eller så att inrikesministeriet efter att ha utarbetat utkast till föreskrifter och förordning begär utlåtande av förvaltningsmyndigheten. Enligt

detaljmotiveringen till 8 a § kan en viktig grund för att meddela anvisningar eller föreskrifter, utöver de uppgifter som förvaltningsmyndigheten ansvarar för i enlighet med artikel 34 i den allmänna förordningen, vara frågor som gäller samordnandet av EU-finansieringen med den nationella offentliga finansieringen. I första hand kommer initiativet från förvaltningsmyndigheten som känner till problemen i anknytning till programmet.

Enligt utskottet är det oklart om hänvisningsbestämmelsen i propositionen avser att förbunden på landskapsnivå och de kommunala organen är skyldiga att följa de anvisningar som meddelas med stöd av 8 a § eller en förordning av statsrådet. Grundlagsutskottet utgår i sitt utlåtande från att de anvisningar och förordningar som utfärdas med stöd av befogenheterna i 8 a § inte kan gälla förbunden på landskapsnivå och de kommunala organen i deras egenskap av förvaltningsmyndighet eller utbetalande myndighet.

8 a §. Rätten att meddela anvisningar och bestämmelser inom program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen. Av motiveringen till 7 § ovan framgår att förvaltningsmyndigheten i praktiken spelar en viktig roll för att anvisningar skall meddelas. Därför föreslår förvaltningsutskottet att 8 a § 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att förvaltningsmyndigheten skall höras innan anvisningar meddelas.

4 kap. Beredning och genomförande av program för strukturfonderna

21 a §. Förvaltningskommittén. Program inom gemenskapsinitiativet INTERREG genomförs också inom samernas hembygdsområde. Därför är det meningen att också samerna skall vara representerade i förvaltningskommittén. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det i sådana fall är viktigt att tillgodose samernas språkliga rättigheter.

Förvaltningsutskottet föreslår att det fogas ett nytt 4 mom. till 21 a §. Enligt det nya momentet skall förvaltningskommittén i programarbete

som gäller gemenskapsinitiativet INTERREG och i de program för gemenskapsinitiativet INTERREG som genomförs på samernas hembygdsområde eller på en del av det i sitt arbete tillämpa lagen om användningen av samiska hos myndigheter (516/1991).

21 b §. Förvaltningskommitténs uppgifter. Enligt 2 mom. fattar förvaltningskommittén enhälliga beslut. Enligt detaljmotiveringen i propositionen stämmer detta överens med det förfarande som iakttogs under den senaste avslutade programperioden. Beslutsförfarandet skiljer sig från förfarandet i landskapens samarbetsgrupper för målprogrammen. Enligt 20 § 3 mom. i den gällande lagen skall samarbetsgrupperna eftersträva enhällighet i sina beslut. Om ett enhälligt beslut inte kan fattas blir den åsikt beslut som har omfattats av två tredjedelar av dem som röstat.

Förvaltningsutskottet framhåller att en av förvaltningskommitténs viktigaste uppgifter är att handlägga och yttra sig om alla projekt som det har inkommit ansökningar om till förvaltningskommitténs sekretariat. På den punkten skiljer sig förvaltningskommitténs arbete från arbetet i landskapens samarbetsgrupp. Landskapens samarbetsgrupp behandlar främst bara projekt med stor räckvidd eller projekt som gäller flera landskap.

Vidare framhåller utskottet att 21 b § 2 mom. också tillämpas på INTERREG-program som genomförs i flera medlemsstater. Då kan medlemmarna i förvaltningskommittén vara medborgare i andra medlemsstater. Enhälliga beslut i förvaltningskommittén pekar på att de olika staternas hållning i frågorna måste beaktas på lika villkor i beslutsfattandet. I sitt utlåtande påpekar grundlagsutskottet att förvaltningskommitténs beslutsfattande är av betydelse med avseende på suveränitetsbestämmelsen i 1 § 1 mom. grundlagen.

I detaljmotiveringen konstaterar regeringen att alla ansökningar samtidigt registreras i två diari. Utskottet påpekar att samtidig registrering egentligen inte är nödvändig med avseende på 22 § 3 mom., som föreskriver hur en fråga anhängiggörs. Med hänvisning till motiveringen

till 21 b § framhåller utskottet ytterligare att en förutsättning för att förvaltningskommittén skall lämna ett positivt utlåtande är att frågan bereds av den myndighet som beviljar nationell medfinansiering och att den offentliga nationella medfinansieringen har säkerställts. Alla ansökningar skall dock hänskjutas till förvaltningskommittén för behandling.

5 kap. Tillsynen över medel för strukturfondsprogram

30 a §. Inrikesministeriets inspektionsrätt inom program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att inspektionerna också kan gälla dem som får bidrag och att 10 § 1 mom. grundlagen angående hemfriden därför måste beaktas här. I 32 § 2 mom. i den gällande lagen sägs att inspektioner inte får utföras på platser som omfattas av hemfriden. Av 1 a § framgår att 32 § tillämpas på program inom gemenskapsinitiativen. Problemet är dock att 32 § bara hänvisar till inspektioner enligt 27—30 §.

Förvaltningsutskottet föreslår att 30 a § skall hänvisa till 32 §. I så fall tillämpas bestämmelserna i 32 § på rättigheterna för dem som utför inspektioner och skyldigheterna för dem som är föremål för inspektion också när det gäller 30 a §.

32 §. Rättigheterna för den som utför inspektioner och skyldigheterna för den som är föremål för inspektion. (Ny) Med hänvisning till motiveringen till 30 a § ovan föreslår utskottet en hänvisning till 30 a § i lagens 32 § 1 mom., som inte ingår i lagförslaget.

33 §. Handräckning. (Ny) Med stöd av 1 a § tillämpas 33 § i den gällande lagen på program för gemenskapsinitiativ. I 33 § hänvisas bara till inspektioner som avses i 27—30 §. Utskottet föreslår att lagförslaget kompletteras med en hänvisning i den gällande 33 § till 30 a §.

36 §. Datasystemet för uppföljning av programmen för strukturfonderna. I relation till det som enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis skall föreskrivas genom lag är det en brist i lagförslaget att det inte finns någon bestämmelse om vilka personuppgifter som får registreras. Grundlagsutskottet anser att lagförslaget bör kompletteras på denna punkt. Också frågan när uppgifter får lämnas ut är öppen i lagförslaget.

Förvaltningsutskottet föreslår att 3 mom. kompletteras med bestämmelser om vilka uppgifter som får registreras och lämnas ut. Enligt tillägget får uppgifter om stödtagare, stödbjekt, beslut om stöd, utbetalning av stöd, effekter av stödet och inspektioner som är nödvändiga för att förvaltningsmyndigheten och den utbetalande myndigheten skall kunna sköta sina uppgifter införas i registret.

Dessutom föreslår utskottet i 3 mom. att *det förbund på landskapsnivå som beviljar strukturfondsmedel och det kommunala organ som beviljar strukturfondsmedel inom programmen för gemenskapsinitiativet URBAN skall ha rätt att ge ut sådana registeruppgifter till den behöriga myndigheten i Europeiska gemenskaperna som behövs vid övervakningen av att stöd från gemenskapen har beviljats med hänsyn till Europeiska gemenskapens lagstiftning.*

38 §. Åläggande av betalningsskyldighet som baserar sig på statens regressrätt. Utskottet påpekar att ett förbund på landskapsnivå eller ett kommunalt organ som avses i paragrafen inte kan åläggas skyldighet att betala tillbaka medel, om inte återkravet beror på ett förfarande eller en underlåtenhet där förbundet eller det kommunala organet har vållandeansvar.

39 §. Sökande av ändring. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras till att beslut av det organ som är utbetalande myndighet eller förvaltningsmyndighet inom ett URBAN-program skall ändring sökas genom besvär på det sätt som kommunallagen föreskriver om ändringssökande. För URBAN-programmets del är det fråga om ett kommunalt organ. Det är därför skäl att tillämpa kommunallagens bestämmelser om ändringssö-

kande. Att döma av motiveringen till propositionen har detta också varit avsikten.

Lagstiftningsordning

Enligt utlåtandet från grundlagsutskottet kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår förvaltningsutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 december 1999 om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999) 1 § 4 mom.;
ändras 4 § 8 (utesl.) punkten, 6, 7, 11, 16 §, rubriken på avdelning 5, 25 §, 32 § 1 mom., 33 § och 39 § 2 mom.;
fogas till lagen en ny 1 a §, (utesl.) 8 a § och 9 a §, till 10 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 21 a—21 c §, till 22 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 30 a §, till 34 § ett nytt 2 mom., till 36 § ett nytt 3 mom., till 38 § ett nytt 4 mom. och till 39 § ett nytt 3 mom., som följer:

1 a §

Lagens tillämpning på program för gemenskapsinitiativ

(1 mom. som i RP)

INTERREG är ett program för gemenskapsinitiativ som avses i artikel 20.1 a, URBAN ett program för gemenskapsinitiativ som avses i artikel 20.1 b, LEADER ett program för gemenskapsinitiativ som avses i artikel 20.1 c och EQUAL ett program för gemenskapsinitiativ som avses i artikel 20.1 d i den allmänna förordningen. (Nytt 2 mom.)

På program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativ tillämpas inte 8 och 9 §, 12—15 §, 17—21 §, 22 § 1 mom. 2, 4 och 5 punkten, 23 §, 26 § 1, 3 och 4 mom., 27 §, 28 § 1 mom. eller 29 § i denna lag. På program för URBAN-gemenskapsinitiativet (utesl.) tillämpas inte 28 § 2 och 3 mom. (3 mom. som 2 mom. i RP).

På program för LEADER-gemenskapsinitiativet tillämpas inte 12—15 §, 17 § med undantag för 17 § 8 mom., 18—21 §, 22 § 1 mom. 4 punk-

ten, 23 § eller 30 a § i denna lag. Bestämmelserna i 17—21 § och 22 § 1 mom. 2 punkten till den del bestämmelserna gäller landskapets samarbetsdokument och 4 punkten samt 23 § tillämpas inte på (utesl.) program för EQUAL-gemenskapsinitiativet. (4 mom. som 3 mom. RP)

På sådana innovativa åtgärder som avses i artikel 22 i den allmänna förordningen tillämpas vad som i denna lag bestäms om ovan i 2 mom. nämnda program för INTERREG-gemenskapsinitiativet (utesl.). (5 mom. som 4 mom. i RP)

4 §

Definitioner

I denna lag avses med:

— — — — —
(8 punkten som RP)

— — — — —
(11 punkten utesl.)

(11 punkten som 12 punkten i RP)

2 kap.

**Förvaltningsmyndigheterna, deras uppgifter
och behörighet**

6 och 7 §
(Som i RP)

8 a §

Rätten att meddela anvisningar och bestämmelser inom program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen

Inrikesministeriet kan inom program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen meddela andra myndigheter som finansierar program för strukturfonder anvisningar om förvaltningen av, den finansiella tillsynen och inspektionen av programmen, om uppfyllandet av förvaltningsmyndighetens förpliktelser i enlighet med artikel 34 i den allmänna förordningen förutsätter detta. *Innan anvisningar meddelas skall den behöriga förvaltningsmyndigheten höras.*

(2 mom. som i RP)

9 a, 10 och 11 §
(Som i RP)

4 kap.

**Beredning och genomförande av program för
strukturfonderna**

16 §
(Som i RP)

21 a §

Förvaltningskommittén

(1—3 mom. som i RP)

I det programarbete inom INTERREG-gemenskapsinitiativet och i de program för

INTERREG-gemenskapsinitiativet som genomförs inom samernas hembygdsområde eller inom en del av det skall förvaltningskommittén i sitt arbete i tillämpliga delar iaktta lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). (Nytt 4 mom.)

21 b, 21 c och 22 §
(Som i RP)

5 kap.

Tillsynen över medel för strukturfondsprogram

25 §
(Som i RP)

30 a §

Inrikesministeriets inspektionsrätt inom program för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen

Inrikesministeriet kan utföra inspektioner som riktar sig mot dem som beviljar finansiering och mot finansieringsmottagarna samt har samband med användningen av sådana medel från strukturfonderna som används inom programmen för INTERREG- och URBAN-gemenskapsinitiativen. Inrikesministeriet kan utföra inspektioner inom andra ministeriers förvaltningsområden endast på begäran av Europeiska gemenskapernas kommission, på grund av en allvarlig underlåtelse att inspektera medel från strukturfonderna eller av något annat vägande skäl. När ett enskilt projekt inspekteras gäller inspektionsrätten projektet och finansieringen av detta i dess helhet, i den omfattning som bestämmelserna om övervakningen av EG förutsätter. *I fråga om rättigheterna för den som utför inspektioner och skyldigheterna för den som är föremål för inspektion gäller 32 §, om ingenting annat följer av 2 §.*

32 § (Ny)

Rättigheterna för den som utför inspektioner och skyldigheterna för den som är föremål för inspektion

För utförande av en inspektion som avses i 27—30 § och 30 a § är den som är föremål för inspektion skyldig att utan ogrundat dröjsmål och utan ersättning för den som utför inspektionen lägga fram alla nödvändiga räkenskapshandlingar samt övrigt material som har samband med användningen av medel från strukturfonderna och den motsvarande nationella medfinansieringen liksom även i övrigt bistå vid inspektionen. Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta räkenskapshandlingarna och det övriga material som avses ovan om det krävs för att inspektionen skall kunna utföras. Materialet skall returneras när det inte längre behövs för inspektionen. På begäran av den som utför inspektionen skall den som är föremål för inspektion även lämna de övriga upplysningar som är nödvändiga för att inspektionen skall kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt.

33 § (Ny)

Handräckning

Polisen, tullmyndigheterna och skattemyndigheterna skall utan ersättning ge nödvändig handräckning för att en inspektion som avses i 27—30 § och 30 a § skall kunna utföras.

34 §

(Som i RP)

36 §

Datasystemet för uppföljning av programmen för strukturfonderna

De förbund på landskapsnivå som beviljar medel från strukturfonderna inom programmen för INTERREG-gemenskapsinitiativet och det kommunala organ som beviljar medel från struk-

turfonderna inom programmet för URBAN-gemenskapsinitiativet skall föra register över de projekt som finansieras. I registret får införas uppgifter om stödtagare, stödbjekt, beslut om stöd, utbetalning av stöd, effekter av stöd och inspektioner som är nödvändiga för att förvaltningsmyndigheten och den utbetalande myndigheten skall kunna utföra sina uppgifter. Förbunden på landskapsnivå och det kommunala organet svarar för att till övervakningsregistren sänds de uppgifter som behövs för projektberedning, beslutsfattande, finansiering och resultatuppföljning inom programmen. Inom de program där den myndighet som beviljar medlen från strukturfonderna inte är en finsk myndighet måste beviljandet av den nationella offentliga finansieringen följas särskilt. Det förbund på landskapsnivå som beviljar medel från strukturfonderna och det kommunala organ som beviljar medel från strukturfonderna inom programmen för gemenskapsinitiativet URBAN har rätt att lämna ut sådana registeruppgifter till den behöriga myndigheten i Europeiska gemenskaperna som behövs vid övervakningen av att stöd från gemenskapen har beviljats med iakttagande av Europeiska gemenskapens lagstiftning. När det gäller rätten till insyn för en registrerad samt utplåning av personuppgifter ur datasystemet skall bestämmelserna i 2 mom. iaktas.

38 §

(Som i RP)

39 §

Sökande av ändring

Ändring i beslut av det förbund på landskapsnivå som är förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen, så som i kommunallagen bestäms om sökande av ändring i beslut av samkommuner. Ändring i beslut av det organ som är utbetalande myndighet och förvaltningsmyndighet inom URBAN-programmet söks genom besvär (utesl.), så som bestäms i kommunallagen.

(3 mom. som i RP)

7 kap.

Ikraftträdande

43 §

Ikraftträdande

(Som i RP)

Helsingfors den 1 december 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /fkf
Paula Lehtomäki /cent

Hannes Manninen /cent
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Petri Salo /saml
Arto Seppälä /sd
Jari Vilén /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Ossi Lantto.

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 40/2000 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om den nationella förvaltning-
en av programmen för strukturfonderna**

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2000 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (RP 179/2000 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsrådet Kari Parkkonen, inrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Risto Eerola, justitieministeriet
- professor Ilkka Saraviita.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna. Lagförslaget beaktar de ändringar som Agenda 2000 medför i Europeiska unionens lagstiftning om programmen för gemenskapsinitiativen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2001.

Enligt motiveringen till lagstiftningsordningen innehåller förslaget vissa bestämmelser som

är av betydelse för grundlagsskyddet av den kommunala självstyrelsen. Dessutom har en del bestämmelser samband med på vilka villkor förvaltningsuppgifter får ges ut till utomstående utför myndighetsapparaten. Enligt propositionen kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det emellertid motiverat att inhämta utlåtande av grundlagsutskottet om propositionen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Kommunal självstyrelse

Förvaltningsmyndighet vid programmen för gemenskapsinitiativet INTERREG är det förbund på landskapsnivå som nämns i programdokumentet och för programmen för gemenskapsinitiativet URBAN det kommunala organ som nämns i programdokumentet. Myndigheterna är samtidigt också utbetalande myndigheter. Av 7 § 2 mom. framgår vilka uppgifter förvaltningsmyndigheten har och de specificeras med hjälp av hänvisningar till behörigt rådsdirektiv och bestämmelser i strukturfondslagen. På samma sätt specificeras den utbetalande myndighetens uppgifter i 11 § 2 mom. Bestämmelserna harmonierar med 121 § 2 mom. grundlagen, där det sägs att bestämmelser om grunderna för kommunindelning utfärdas genom lag.

Med stöd av 8 a § i lagförslaget kan inrikesministeriet utfärda bestämmelser och statsrådet utfärda föreskrifter om vissa saker för de myndigheter som finansierar strukturfondsprogrammen. Bestämmelsen är så formulerad att den klart säger ut att anvisningarna och föreskrifterna inte gäller förvaltningsmyndigheten eller den utbetalande myndigheten, utan är avsedda för ministerier som representerar andra förvaltningsområden. Bestämmelserna spelar ingen roll för den kommunala självstyrelsen (jfr GrUU 14/1999 rd).

Myndigheternas rätt att ingå avtal

Enligt 9 a § har inrikesministeriet befogenheter att avtala om nödvändiga arrangemang kring förvaltningen av vissa strukturfondsprogram med en del internationella aktörer. Denna typ av befogenheter för myndigheter att ingå avtal är ett avsteg från 93 och 94 § grundlagen, som föreskriver att det i första hand är republikens president som har rätt att ingå avtal och att riksdagen är med och godkänner internationella förpliktelser.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ställt vissa krav när det gäller att ge myndigheter rätt att

ingå avtal (GrUU 15/1994 rd). Befogenheten får inte vara obegränsad när det gäller den som får befogenheten och dess innehåll. Dessutom måste befogenheten säga ut vilka subjekt inom folkrätten som avtalet ingås med. Dessutom måste republikens president när som helst kunna återkalla befogenheten.

Förslaget uppfyller dessa krav. Det är inrikesministeriet som har rätt att ingå avtal och i sak begränsar sig befogenheten till nödvändiga men vanliga arrangemang för att verkställa förvaltningen av ett strukturfondsprogram. Dessutom begränsar sig befogenheten till frågor som inte kräver riksdagens samtycke. Förslaget pekar också på med vilka parter avtal får ingås. Även om lagen inte säger någonting om att häva befogenheten är det inte uteslutet att inrikesministeriet har samma befogenheter som republikens president på grundval av 93 § grundlagen (GrUU 15/1994 rd).

Utskottet har noterat att avsikten enligt motiveringen till 21 a § är att i enlighet med 9 a § föreskriva om vilken ställning medlemmar i förvaltningskommittén från andra medlemsstater har. Detta kan bland annat innebära att personerna kan lyda under straffrättsligt tjänsteansvar. Detta ingår dock inte i de föreslagna bestämmelserna och är inte heller i övrigt en fråga som kan ordnas på avtalsväg.

Förvaltningskommittén

124 § grundlagen. För genomförandet av programmen för gemenskapsinitiativen INTERREG och URBAN tillsätts en förvaltningskommitté. Bestämmelser om förvaltningskommittén finns i 21 a §. Dessutom tangerar 21 b § förvaltningskommitténs uppgifter. Förvaltningskommittén tillsätts av inrikesministeriet som också beslutar om sammansättningen med hänsyn till artiklarna 8 och 35 i det behöriga direktivet. Kommittén skall bland annat lämna utlåtanden om projektens lämplighet för programmet och om finansieringen av projekten. Ett projekt kan inte få stöd utan att det har förordats av kommittén. I det uppdraget utövar förvaltningskommit-

tén offentlig makt i den mening som 124 § grundlagen avser.

Lagrummet i grundlagen har vissa krav när det gäller att ge offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter. Dessutom tillåter lagrummet bara myndigheter att ha hand om uppdrag som är förenade med utövning av offentlig makt.

Med avseende på grundlagen måste det anses att de föreslagna befogenheterna för förvaltningskommittén är lämpliga just med avseende på särdragen vid genomförandet av strukturfondsprogram. Med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten är det viktigt att medlemmarna i förvaltningskommittén arbetar under tjänsteansvar och att både lagen om förvaltningsförfarande och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är tillämpliga på dem.

Förslaget har ingen bestämmelse om språkliga rättigheter. I och med att programmen genomförs i Finland är det utifrån 17 § 2 mom. grundlagen klart att var och en har rätt att ha kontakt med kommittén på sitt modersmål, finska eller svenska. När INTERREG-programmen dessutom genomförs inom samernas hembygdsområde är det meningen att samerna skall vara representerade i kommittén. I sådana fall är det viktigt att samernas språkliga rättigheter blir tillgodosedda. Det är lämpligt att komplettera 21 a § i lagförslaget med detta.

Suveränitet. Också medborgare från andra medlemsstater kan vara medlemmar i förvaltningskommittén. Detta är av betydelse med avseende på suveränitetsbestämmelsen i 1 § 1 mom. grundlagen, eftersom kommittén har uppgifter som innebär att den utövar offentlig makt. Kommittén är med och bedömer finansieringen av olika projekt, men skall inte granska eller övervaka dem. Kommittén fattar enhälliga beslut. Med hänsyn till dessa omständigheter och 1 § 3 mom. grundlagen anser grundlagsutskottet att förslaget inte medför några problem från suveränitetssynpunkt.

Besvärsförbud. Enligt 21 b § 2 mom. kan ändring i beslut som gäller förvaltningskommitténs ställningstagande inte sökas särskilt genom besvär. Detta tyder på att överklagande också i detta fall är tillåtet i samband med huvudfrågan. Beslutet av kommittén är ett ställningstagande till möjligheten att få en ekonomisk fördel som helt och hållet bestäms av den som beviljar fördelen. Det handlar således inte om en rättighet av så permanent karaktär eller med ett så starkt behov av rättssäkerhet att den skulle omfattas av 21 § 1 mom. grundlagen (se GrUU 16/2000 rd, s. 4). Det föreslagna besvärsförbudet påverkar därför inte behandlingsordningen för lagförslaget.

Övriga omständigheter

Register. Det föreslagna 36 § 3 mom. är av betydelse för 10 § 1 mom. grundlagen, eftersom registren också kommer att innehålla uppgifter om fysiska personer. En jämförelse av förslaget med grundlagsutskottets tolkning (GrUU 25/1998 rd) av vad som skall föreskrivas i lag visar att det är en brist att lagen inte har bestämmelser om de registrerades personuppgifter. Lagen måste kompletteras på denna punkt. Också frågan när uppgifter får lämnas ut är öppen i förslaget.

Inspektionsrätt. I 30 a § föreskrivs om inrikesministeriets rätt att inspektera program inom gemenskapsinitiativen INTERREG och URBAN. Inspektionerna kan också rikta sig mot dem som får bidrag. Därför måste 10 § 1 mom. grundlagen angående hemfriden beaktas här.

I 32 § 2 mom. i den gällande lagen ingår inte platser som omfattas av hemfriden i inspektionsrätten. Av 1 a § framgår det att 32 § tillämpas på programmen för gemenskapsinitiativ. Problemet är att 32 § 1 mom. bara hänvisar till inspektioner enligt 27—30 §. För tydlighetens skull måste denna bestämmelse i den gällande lagen kompletteras med en hänvisning till inspektioner med stöd av 30 a §.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 17 november 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /fkf
Jouni Lehtimäki /saml
Johannes Leppänen /cent

Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Markku Rossi /cent
Petri Salo /saml
Arto Seppälä /sd
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Jarmo Vuorinen.